

แนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนใน
อนาคตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
Educational Management Guidelines of Educational institution
Administrators for Students' Future Careers under the Bangkok
Secondary Educational

ธนชัย ใจสา¹

Thanachai Jaisa¹

Received: February 13,2025 Revised: May 26,2025 Accepted: May 30,2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคตจำแนกตามช่วงอายุ 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคตจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูจากสถานศึกษา จำนวน 59 แห่ง รวม 177 คน โดยเลือกด้วยวิธีสุ่มอย่างง่ายตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ t-test สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามช่วงอายุโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ (1) การวางแผนและนโยบาย (2) การพัฒนาหลักสูตร (3) การจัดการเรียนการสอน (4) การสนับสนุนสื่อและแหล่งเรียนรู้ (5) การมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่าย และ (6) การนิเทศ วัตถุประสงค์ และประเมินผล

¹ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹ Graduate School Suan Sunandha Rajabhat University

¹ Corresponding author Email: s64561802010@ssru.ac.th

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, การเตรียมความพร้อมสู่อาชีพ, นักเรียนในอนาคต, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

Abstract

This research aimed to: 1) compare the educational management practices of school administrators in preparing students for future careers, categorized by age; 2) compare such practices categorized by work experience; and 3) propose educational management guidelines to support students' future career readiness under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1. The sample consisted of 177 administrators and teachers from 59 schools, selected through simple random sampling based on Krejcie and Morgan's table. The research instruments were questionnaires and interviews. Quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, and t-test, while qualitative data were analyzed using content analysis.

The research findings are as follows:

1. The comparison of educational management practices by age showed no statistically significant difference overall. However, when considered by domain, the domain of participation and network collaboration was significantly different at the .05 level.

2. The comparison by work experience showed no statistically significant difference overall. However, the domain of participation and network collaboration was significantly different at the .05 level.

3. The proposed educational management guidelines for preparing students for future careers consisted of six key domains: (1) policy planning and administration, (2) curriculum development, (3) instructional management, (4) support for media and learning resources, (5) participation and network collaboration, and (6) supervision, assessment, and evaluation.

Keywords: educational management guidelines, institution administrators, career readiness, future students, Bangkok secondary educational service area office 1

บทนำ

เนื่องจากโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงมีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต การศึกษาช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกได้ สามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังที่สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (2564) ได้กล่าวถึง ทักษะมนุษย์และแรงงานที่จำเป็นสำหรับประเทศไทยในโลกหลังโควิด-19 ซึ่งประเทศไทยก็จะต้องมีแนวทางการเตรียมความพร้อมไปสู่การเปลี่ยนแปลง รองรับทักษะแห่งอนาคตเหล่านั้นสำหรับกลุ่มแรงงาน การเตรียมความพร้อมนั้นแบ่งได้เป็นทั้งในภาคเอกชน

ภาครัฐ และสถาบันอุดมศึกษา สำหรับการเตรียมความพร้อมของภาคเอกชน ในฐานะผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการมีกำลังแรงงานควรส่งเสริมงานที่ใช้ประโยชน์กำลังคนแรงงานทักษะสูง หรือเพิ่มการจ้างงานที่ส่งเสริมศักยภาพ (Productive Employment) รวมถึงควรมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนากำลังคนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้ข้อมูลความต้องการกำลังคนแก่ผู้กำหนดนโยบาย การร่วมออกแบบหลักสูตร การแบ่งปันเครื่องมือหรืออุปกรณ์หรือพื้นที่สำหรับการฝึกอบรม (Workplace Learning) หรือการร่วมจัดการศึกษาและฝึกอบรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้กำหนดจุดเน้นในด้านโอกาส และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยจัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ เข้าถึงโอกาสความเสมอภาค และได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสำหรับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ จัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้าถึงโอกาส ความเสมอภาค และได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการใช้ปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning) มีการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และสมรรถนะของผู้เรียน (Assessment for Learning) ทุกระดับ ด้วยการแข่งขันในตลาดแรงงานที่สูงขึ้น กลุ่มแรงงานทักษะสูงจะเป็นที่ต้องการมากขึ้น บริษัทต่าง ๆ มีแนวโน้มในการจ้างงานและพยายามรักษาแรงงานกลุ่มนี้ไว้อย่างมาก ซึ่งตรงกันข้ามกับกลุ่มแรงงานทักษะต่ำที่มีความต้องการลดลง ค่าจ้างจะต่ำ และลักษณะการจ้างงานเปลี่ยนไป อาจถูกบังคับให้ออกจากงาน จึงต้องมีการเพิ่มทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการเพื่อยกระดับเป็นแรงงานทักษะสูงมากขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างอาชีพและการทำงานของตลาดแรงงานในอนาคต สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ตั้งข้อสังเกตสำคัญในมุมมองผู้จ้างงานต่อกระบวนการเรียนรู้ของภาคการศึกษาในปัจจุบันคืออาจยังไม่สามารถตอบสนองความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางสังคมและเทคโนโลยีได้เพียงพอ ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่จึงยังขาดการเตรียมการก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน วุฒิมัธยมศึกษาเริ่มมีความสำคัญน้อยลงเมื่อพิจารณาว่าคนเข้าทำงาน ดังจะเห็นได้จากแนวโน้มปัจจุบันที่ผู้ประกอบการรายใหญ่หลายแห่งเปิดรับสมัครบุคลากรเข้าทำงานโดยไม่พิจารณาใบปริญญาบัตรแม้แต่ตำแหน่งระดับสูง โดยให้ความสำคัญกับการพิจารณาความเหมาะสมของคุณลักษณะความสามารถ และประสบการณ์ของผู้สมัครงาน

ปฐาขมัย ทองขุมนม (2563) การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมทั้งทางความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเข้าสู่อาชีพและการใช้ชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคต อาจจะต้องให้นักเรียนได้ทั้งสาระวิชาและได้ทักษะที่ครอบคลุมสามกลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐานจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ทักษะเพื่อการทำงานอาชีพ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม รวมถึงการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อความสำเร็จในการทำงานและการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะครอบคลุมทั้งสามกลุ่มนี้ได้ ควบคู่กันไปย่อมส่งผลดีที่จะช่วยเตรียมความพร้อมต่อการก้าวเข้าสู่การทำงานในอนาคตของนักเรียน และมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพส่งผลถึงการพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ต่อไป สอดคล้องกับ บุษกร วิเศษสมบัติ (2564) กล่าวว่าสถานศึกษาก็จะต้องดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนรู้และรายวิชาเพิ่มเติมให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ

ตลอดจนดำเนินการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่ไปกับวิชาสามัญ โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะได้รับการจัดการศึกษาให้ค้นหาอาชีพตามความต้องการของตนเอง และมีโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาพของงานและการฝึกทักษะอาชีพเบื้องต้นส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเริ่มจัดการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตอย่างมีเป้าหมาย มีศักยภาพ มีการเรียนรู้ฝึกฝนในสถานประกอบการต่อได้รับประสบการณ์ตรง เรียนรู้สถานการณ์การทำงานจริง สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 -2570) ที่ยังคงน้อมนำปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปรัญชาทางในการขับเคลื่อนและวางแผนการพัฒนาประเทศ ให้เกิด ประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนพลวัตการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆ ซึ่งเป้าหมายหลักประการหนึ่งของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับนี้คือการพัฒนานคนสำหรับโลกยุคใหม่โดยพัฒนาให้คนไทยมี ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ทักษะทางพฤติกรรม และ คุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม เตรียมพร้อมกำลังคนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงาน เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพ และผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

หลักของการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพจึงประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) หลักสูตรที่ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและตลาดแรงงาน โดยหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัด การศึกษา หลักสูตรเพื่อมุ่งสู่อาชีพจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและตลาดแรงงาน โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความต้องการของนักเรียน ความต้องการของตลาดแรงงาน แนวโน้ม การพัฒนาของสังคมและเศรษฐกิจในอนาคต 2) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่อาชีพต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความต้องการเฉพาะตัวของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นใน การประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การบูรณาการทักษะที่จำเป็นเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการทำงานร่วมกับ ผู้อื่น ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะด้านการเรียนรู้และแก้ปัญหา ทักษะ ด้านการจัดการตนเอง ทักษะด้านพลเมืองโลก การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพจึงต้องบูรณาการทักษะ เหล่านี้ 4) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพต้องอาศัยความร่วมมือจาก ทุกภาคส่วน ได้แก่ สถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐและ เอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและสังคม นอกจากหลักทั้ง 4 ประการข้างต้นแล้ว การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพยังต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความพร้อมของทรัพยากร บริบทของสถานศึกษา และความต้องการของนักเรียนและชุมชน เพื่อให้ การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคม ฉะนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการวางแผนและกำหนดแนวทางยุทธวิธี นโยบาย การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารจัดการทรัพยากรและ จัดการความรู้ในองค์กร จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาคำนึงถึงการสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ มีการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับเครือข่ายร่วมกับสถานประกอบการ หน่วยงานภายใน และภายนอก นำรูปแบบกระบวนการและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้พัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมสามารถ เข้าสู่อาชีพและทำงานในสังคมและเศรษฐกิจในอนาคตได้อย่างมีความสุขและมีคุณค่าในศตวรรษที่ 21

โดยอาศัยความร่วมมือจากครู บุคลากรของสถานศึกษา รวมไปถึงชุมชน สถานประกอบการที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนให้แผนพัฒนาการศึกษาประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรม ผ่านการใช้โรงเรียนเป็นฐาน แหล่งเรียนรู้สำคัญในการบ่มเพาะให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานในการทำงาน ผักผ่อนจนเกิดทักษะการทำงานอย่างเชี่ยวชาญ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อมาพัฒนาอาชีพอย่างก้าวหน้าเทคโนโลยี จนกระทั่งสามารถช่วยให้นักเรียนรู้จักมองเส้นทางของชีวิตในอนาคตก่อนก้าวเข้าสู่วัยทำงานได้อย่างมีคุณภาพตรงตามความต้องการของสังคม

จากความสำคัญดังกล่าว สถานศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความพร้อมทั้งทางด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเข้าสู่สังคมและอาชีพในอนาคต ได้แก่ 1) การพัฒนาบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ของผู้เรียนให้มีความมั่นคง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักตัวตนและความสามารถของตนเอง 2) การพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคมของผู้เรียน เพื่อให้พวกเขามีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ 3) การเตรียมความพร้อมสู่อาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้ทั้งความรู้ทางทฤษฎีและทักษะทางปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ในตลาดแรงงาน 4) การพัฒนาทักษะเชิงวิจัยและวิเคราะห์ การวิจัย และการนำเสนอข้อมูล ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาดตนเอง 5) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ ทักษะอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาทั้งชีวิต 6) การสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถเพิ่มความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาไปทีใหม่ 7) การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความกระตือรือร้น และสนับสนุนการเรียนรู้ตามแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียน 8) การสนับสนุนความรู้และความเข้าใจทางวัฒนธรรม ส่งเสริมความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสังคมของท้องถิ่นและโลก 9) การสนับสนุนมูลค่าและจรรยาบรรณที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน 10) การสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา องค์กรท้องถิ่น และสถานประกอบการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน 11) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง 12) การเสริมสร้างศักยภาพทางศิลปะและกีฬา เพื่อสร้างผู้เรียนที่มีการพัฒนาทุกด้านอย่างครบถ้วน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

จากเหตุผลและความสำคัญดังที่กล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต และต้องการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษานำไปส่งเสริมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การทำงาน ทักษะอาชีพและชีวิตแก่นักเรียนซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ตามความถนัด และความสนใจ สามารถประยุกต์ใช้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคตจำแนกตามช่วงอายุ

2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนใน
อนาคตจำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน

3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนใน
อนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

การจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพที่มีอายุต่างกัน มีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 67 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 59 แห่ง สถานศึกษาละ 3 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย
(Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน
(Krejcie & Morgan) สำหรับผู้ให้ข้อมูลในแต่ละสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา
จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 177 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพ
ของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 แบ่งเป็น 2
ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (check list)
ได้แก่ 1) อายุ 2) อายุ 3) วุฒิการศึกษา 4) ตำแหน่ง 5) ประสิทธิภาพการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
เพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 1 จำนวน 39 ข้อ จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนกำหนดนโยบายบริหารจัดการ 9 ข้อ
2) ด้านการทบทวนและพัฒนาหลักสูตร 6 ข้อ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 6 ข้อ 4) ด้านการสนับสนุน
สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ 6 ข้อ 5) การมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย 6 ข้อ และ 6) ด้าน
การนิเทศ วัดผล และประเมินผล 6 ข้อ โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
ตามกรอบแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's scale)

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี บทความวิชาการ บทความวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัด
การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำทฤษฎีและแนวคิดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษาและเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา
เพื่อให้ตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

3. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะ

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้พิจารณาแบบสอบถามและนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) จากนั้นเลือกข้อคำถามทุกข้อที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบในแบบสอบถาม EFA and CFA (Exploratory and Confirmatory Factor Analysis) ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยวิธี Principal Component Analysis และการหมุนแกนแบบ Varimax พบว่า แบบสอบถามสามารถจำแนกเป็นองค์ประกอบได้จำนวน 4 องค์ประกอบ โดยมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.739 ถึง 0.999 อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม จากนั้นทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างแบบสอบถามกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลมีความกลมกลืนอยู่ในระดับดี โดยมีดัชนี CFI, GFI ≥ 0.90 และค่า RMSEA ≤ 0.08 แสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้อย่างเหมาะสม

5. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขมาทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในเป็นสถานศึกษา จำนวน 10 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน รวม 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.972 และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นสำหรับผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้แนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาครบทุกขั้นตอน โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนกำหนดนโยบายบริหารจัดการ 2) ด้านการทบทวนและพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ 5) การมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย 6) ด้านการนิเทศ วัดผล และประเมินผล

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

1. สร้างแบบสัมภาษณ์การจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ให้ครอบคลุมเนื้อหาจำนวน 6 ด้าน

2. เสนอแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดและมีความเหมาะสมของภาษา

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 5 ท่าน

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 177 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. นำแบบสอบถาม ยื่นต่อเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยสร้าง QR Code ส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ด้วยระบบ Google form ของแบบสอบถาม แบนส่งผ่านระบบ AMSS ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 หลังจากนั้นเริ่มรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในระบบ Google form ที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปประเมินผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ SPSS

2. นำแบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ได้จัดและบันทึกการสัมภาษณ์ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไว้ทุกครั้ง โดยขออนุญาตในการบันทึกต่อผู้ให้สัมภาษณ์และรวบรวมความคิดเห็นทันทีที่จบการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นข้อคำถาม จากนั้นนำไปสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ จำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (check list) ได้แก่ 1) อายุ 2) อายุ 3) วุฒิการศึกษา 4) ตำแหน่ง 5) ประสบการณ์การทำงาน เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ระดับการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและภาพรวม ซึ่งพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล เพื่อทราบระดับการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษาานิเทศก์ จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน 2) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	
	(n = 177)	
	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	69	38.98
หญิง	108	61.02
2. อายุ		
20 – 35 ปี	55	31.07
36 – 50 ปี	90	50.85
51 – 60 ปี	32	18.08
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	28	15.82
ปริญญาโท	114	64.41
ปริญญาเอก	35	19.77
4. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	59	33.33
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	59	33.33
ครูผู้สอน	59	33.34
5. ประสบการณ์การทำงาน		
1 – 10 ปี	63	35.59
11 ปีขึ้นไป	114	64.41

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 61.02 และเพศชาย จำนวน 69 คน อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 36 – 50 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 50.85 รองลงมาคือ อายุ 20 – 35 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 31.07 และ อายุ 51 – 60 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.08 วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 64.41 รองลงมาคือ ระดับปริญญาเอก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 19.77 และระดับปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 15.82 ตามลำดับ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และครูผู้สอน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34 ประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 64.41 และ 1 – 10 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 35.59 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม

การจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 177		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านการวางแผนกำหนดนโยบายบริหารจัดการ	4.23	0.87	มาก
2. ด้านการทบทวนและพัฒนาหลักสูตร	4.26	0.77	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.42	0.66	มาก
4. ด้านการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	4.39	0.73	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย	4.19	0.99	มาก
6. ด้านการนิเทศ วัสดุ และประเมินผล	4.79	0.41	มากที่สุด
รวม	4.38	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.38, S.D. = 0.74) และหากพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการนิเทศ วัสดุ และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.79, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x}$ = 4.42, S.D. = 0.66) ด้านการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.39, S.D. = 0.73) ด้านการทบทวนและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{x}$ = 4.26, S.D. = 0.77) ด้านการวางแผนกำหนดนโยบายบริหารจัดการ ($\bar{x}$ = 4.23, S.D. = 0.87) และ ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย ($\bar{x}$ = 4.19, S.D. = 0.99)

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เมื่อจำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	1.532	0.766	2.451	0.089
ภายในกลุ่ม	174	54.397	0.313		
รวม	176	55.929			

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เมื่อจำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ค่า F เท่ากับ 2.451 และ ค่า Sig. = 0.089 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามกลุ่มอายุของผู้บริหาร กล่าวคือ ผู้บริหารในกลุ่มอายุต่าง ๆ มีแนวโน้มในการมองบทบาทและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์การทำงาน	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig
1 – 10 ปี	63	4.48	0.54	1.779	0.077
11 ปีขึ้นไป	114	4.33	0.57		

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ 1–10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า t = 1.779 และค่า Sig. = 0.077

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารเชิงลึก (In-depth interview) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย มีแนวทาง 6 ด้าน ดังนี้

แนวทางที่ 1 ด้านการนิเทศ วัตถุประสงค์ และประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.79, S.D. = 0.41) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการใช้เครื่องมือที่หลากหลายพัฒนาทักษะการนิเทศ การวัดผล และการประเมินผล ผักผ่อนการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สร้างบรรยากาศที่ดี ส่งเสริมความร่วมมือ สนับสนุน ให้กำลังใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของนักเรียน เน้นการนิเทศเชิงพัฒนามากกว่าการตรวจสอบ ให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนมากกว่าการตำหนิ ใช้รูปแบบการนิเทศที่หลากหลาย กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนครูในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูมีทักษะและความรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนโดยใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลเน้นการวัดผลแบบองค์รวม พิจารณาผลการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และพัฒนาการด้านจิตวิทยา ประเมินความก้าวหน้า เน้นที่ความสามารถประเมินตามสภาพจริง ตามตามความสามารถและการเรียนรู้ของนักเรียน

แนวทางที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.66) ควรสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของนักเรียน แบ่งออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย เน้นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 2) พัฒนาทักษะครู พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ส่งเสริมให้ครูเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 3) ส่งเสริมแรงจูงใจนักเรียน เน้นแนวทางและสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนในการเลือกเรียนต่อหรือประกอบอาชีพ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจ และเป้าหมายในชีวิตเชื่อมโยงการเรียนรู้กับโลกแห่งความเป็นจริง 4) จัดหาทรัพยากรและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เพียงพอ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ และสนับสนุนทุนการศึกษา 5) สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ภาครัฐ และชุมชน ผ่านการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างความร่วมมือ

แนวทางที่ 3 ด้านการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.73) จำแนกออกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1) เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา นักเรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการสอนและแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่ต้องจำกัดอยู่แค่ในห้องเรียน สามารถเลือกเรียนในหลักสูตรที่หลากหลาย ตรงกับความสนใจและความต้องการ เรียนรู้ด้วยตนเองในอัตราที่เหมาะสม 2) พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะดิจิทัลนักเรียนสามารถฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก เช่น ทักษะการเขียนโปรแกรม และทักษะการออกแบบ 3) เข้าถึงความรู้และข้อมูล สามารถค้นหาข้อมูลกับเนื้อหาบทเรียน เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ และติดตามข่าวสารล่าสุดในโลกอาชีพ 4) นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามอัตราที่เหมาะสมกับตนเอง โดยไม่ต้องรอเพื่อนร่วมชั้น 5) นักเรียนสามารถฝึกฝนทักษะการใช้เทคโนโลยีซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในยุคปัจจุบัน 6) เตรียมความพร้อมสำหรับโลกการทำงาน สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้เชี่ยวชาญในสายงาน ให้เรียนรู้เกี่ยวกับเทรนด์ใหม่ ๆ ในโลกธุรกิจและเทคโนโลยี

แนวทางที่ 4 ด้านการทบทวนและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.77) จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต เนื่องจาก

โลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอตามความต้องการของตลาดแรงงานก็เปลี่ยนแปลง เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของนักเรียนและตลาดแรงงาน ผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการทบทวนหลักสูตรประกอบด้วยผู้แทนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ

แนวทางที่ 5 การวางแผนกำหนดนโยบายบริหารจัดการ ($\bar{x}$ = 4.23, S.D. = 0.87) ต้องมีกำหนดการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับเทรนด์ใหม่ ๆ ของโลก และความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต เน้นการสอนทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 โดยเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสำหรับโลกการทำงาน และพัฒนาครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะการสอนที่ทันสมัย และมีความเข้าใจเกี่ยวกับโลกการทำงาน สื่อการสอน มีความทันสมัย น่าสนใจและเหมาะกับนักเรียน สื่อเทคโนโลยีช่วยในการจัดการศึกษาให้น่าสนใจ มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของนักเรียน มีงบประมาณจัดหาสื่อการสอน เทคโนโลยี และพัฒนาทักษะของครู มีการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้เรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ สร้างความร่วมมือจากภาคเอกชนสนับสนุนงบประมาณ สถานที่ฝึกงาน สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำงานหรือประกอบอาชีพ

แนวทางที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย ($\bar{x}$ = 4.19, S.D. = 0.99) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาการศึกษา ซึ่งความสัมพันธ์นี้ช่วยให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน มีโอกาสในการหางานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยผ่านรูปแบบความร่วมมือของสถานศึกษาและสถานประกอบการภายใต้บทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน

สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีผลการวิจัยสามารถอภิปรายตามลำดับของผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ระดับการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการนิเทศ วัตถุประสงค์ และประเมินผลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ด้านการทบทวนและพัฒนาหลักสูตร ด้านการวางแผนกำหนดนโยบายบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย ซึ่งผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 8 ได้ให้ความสำคัญมาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา ดังนี้ 1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด 2) ให้บุคคล ครอบครัว

ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความเป็นจำเป็น ทำให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรโดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็นให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำแนกตามช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยมีค่า $F = 2.451$ และค่า $Sig. = 0.089$ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่า $t = 1.779$ และค่า $Sig. = 0.077$ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย เช่นเดียวกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร สุคนธร (2565) ผลการเปรียบเทียบครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่สังกัดในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการวางแผนกำหนดนโยบายบริหารจัดการ แนวทางคือ กำหนดการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับเทรนด์ใหม่ ๆ ของโลก และความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต เน้นการสอนทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะดิจิทัล โดยเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสำหรับโลกการทำงาน และพัฒนาครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะการสอนที่ทันสมัย และมีความเข้าใจเกี่ยวกับโลกการทำงาน สื่อการสอน มีความทันสมัย น่าสนใจและเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ที่เน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคตอีกทั้งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพที่เน้น 4 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน 2) การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3) การบูรณาการทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และ 4) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตามแนวทางของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) และ ปฎาขมัย ทองชุมนุญ (2563) ที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อเข้าสู่สังคมและโลกอาชีพอย่างมั่นคง ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ได้เน้นการวางแผนเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน โดยกำหนดนโยบาย

และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนสู่การมีอาชีพในอนาคต

2) ด้านการทบทวนและพัฒนาหลักสูตร แนวทางคือ ศึกษาบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของนักเรียน และตลาดแรงงาน วิเคราะห์หลักสูตรปัจจุบัน หาจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการพัฒนาหลักสูตรใหม่โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการทบทวนหลักสูตรประกอบด้วย ผู้แทนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ร่วมกำหนดเนื้อหาที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 กระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติมีโอกาสนฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้วิธีการประเมินผลแบบองค์รวมไม่ได้เน้นแค่การวัดผลทางวิชาการ แต่ควรวัดผลทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่อาชีพของนักเรียนในอนาคต สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำเร็จผล นาคะบุตร, ศิริพร บุรณพานิช, และ พัชรี แยมสำราญ (2567) ที่เน้นการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้และมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ บรรณกร แซ่ลิ่ม (2566) ยังเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาอาจารย์ นักศึกษา และการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์ EdPEX. ขณะเดียวกัน จักรกฤษณ์ จันทะคุณ และ สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต (2567) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและการคิดเชิงออกแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

3) ด้านการจัดการเรียนการสอน แนวทางคือ ต้องสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของนักเรียน จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ทันสมัย เน้นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พัฒนาทักษะครู ทักษะการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ส่งเสริมให้ครูเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ส่งเสริมแรงจูงใจนักเรียน เน้นแนวทางและสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ จัดกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจ สร้างเป้าหมายในชีวิตเชื่อมโยงการเรียนรู้กับโลกแห่งความเป็นจริง จัดหาทรัพยากรและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เพียงพอ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อใช้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดา อุ่นทอง (2565) ที่พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกับทีมสหวิชาชีพ ซึ่งช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกัน เบ็ญจกุล ศิริพร และ เพชรมนต์ ปุณยานุช (2567) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่บูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่นเข้ากับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ส่งเสริมทั้งสมรรถนะด้านการคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี และการเรียนรู้ในบริบทชุมชน นอกจากนี้ จันทะคุณ จักรกฤษณ์ และ ธนภัทรโชติวัต สุพรทิพย์ (2567) ยังพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวอย่างของการจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์โลกแห่งความเป็นจริงในพื้นที่ ทั้งนี้ยังสอดคล้องสำเร็จผล นาคะบุตร, ศิริพร บุรณพานิช, และ พัชรี แยมสำราญ (2567) ที่เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) และใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน

4) ด้านการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ แนวทางคือ เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา นักเรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการสอนและแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่ต้องจำกัดอยู่แค่ในห้องเรียน สามารถเลือกเรียนในหลักสูตรที่หลากหลาย ตรงกับความสนใจและความต้องการ

เรียนรู้ด้วยตนเองในอัตราที่เหมาะสม พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานได้อย่างสะดวก เข้าถึงความรู้และข้อมูลโดยการค้นหาข้อมูลอาชีพสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ และติดตามข่าวสารล่าสุดในโลกอาชีพ สามารถเรียนรู้ตามอัตราที่เหมาะสมกับตนเองโดยไม่ต้องรอเพื่อนร่วมชั้น และเตรียมความพร้อมสำหรับโลกการทำงานเทรนด์ใหม่ ๆ ในโลกธุรกิจและเทคโนโลยี และสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้เชี่ยวชาญในสายงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราพร บุญมี (2564) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสื่อการสอนควรถูกออกแบบให้ตอบสนองต่อทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะสารสนเทศ เทคโนโลยี และทักษะชีวิตผ่านการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เช่นเดียวกับ ธนเดช ศรีสุวรรณ (2564) ที่พัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบ Active Learning ส่งเสริมการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และสนับสนุนให้นักเรียนมีบทบาทในการเลือกเส้นทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย แนวทางคือ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการผ่านรูปแบบความร่วมมือภายใต้บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ซึ่งสถานประกอบการมีบุคลากรที่มีทักษะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีโอกาสในการหางาน และช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิน ศรีเมือง และ ภูิกษ ылขยวณาศ์ (2563) ซึ่งพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานท้องถิ่นในการสร้างเครือข่ายประชารัฐมีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบบริหารที่ยึดโยงกับความต้องการของชุมชน เช่นเดียวกับ อรพรรณ ศรีสุวรรณ (2564) ยังเน้นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการสื่อสารและการมีโอกาสดูแลตัดสินใจในกระบวนการพัฒนา และ อรทัย ศรีสวัสดิ์ (2564) พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จแนวทางทั้งหมดชี้ให้เห็นว่า “การสร้างเครือข่ายที่มีคุณภาพ” ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ทั้งจากสถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากบริบทจริง มีโอกาสเข้าสู่ตลาดแรงงาน และช่วยให้การจัดการศึกษามีความทันสมัย ยืดหยุ่น และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอาชีพ

6) ด้านการนิเทศ วัดผล และประเมินผล แนวทางคือ ผู้บริหารควรมีระบบนิเทศ วัดผล และประเมินผลที่เป็นระบบ มีความต่อเนื่อง และเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การนิเทศที่มีลักษณะเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้พร้อมนำผลจากการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงใช้เทคนิคการติดตามและรายงานผลที่ชัดเจน มีระบบนำข้อมูลเข้าสู่การตัดสินใจเชิงนโยบายภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พยงค์ น้อยนาดี (2564) ที่ใช้ CIPP Model ในการประเมินโครงการนิเทศภายใน พบว่าการประเมินที่ครอบคลุมตั้งแต่บริบทจนถึงผลกระทบ ช่วยให้สามารถวางแผนพัฒนาโครงการได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ภาณุวัฒน์ แก้วพุ่ม และคณะ (2566) ยังเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลจากภาคสนามเพื่อวางแผน ปรับปรุง และรายงานผลได้อย่างครบถ้วน ขณะเดียวกัน วราลักษณ์ อาจวิชัย (2565) ได้นำเสนอรูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครู ซึ่งเน้นให้ครูมีบทบาทในการพัฒนาเครื่องมือและสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกัน และงานของ สมพานรศมี พรหมโสภา (2565) ได้นำวงจรคุณภาพ AF Model มาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ

ติดตาม และประเมินผลภายในสถานศึกษา ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และการบริหารงานภายในโรงเรียนได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่าย ควรให้สถานศึกษาเร่งพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับสถานประกอบการ ชุมชน และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ อย่างเป็นระบบ เช่น การสร้างโครงการฝึกงานกับภาคธุรกิจ การเชิญวิทยากรจากภายนอก และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเข้าถึงแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน

2. ด้านการวางแผนและกำหนดนโยบายบริหารจัดการ ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย โดยใช้ข้อมูลจากภาคีเครือข่ายและชุมชนเป็นฐานในการวางแผน กำหนดนโยบายและเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการสร้างอาชีพแก่ผู้เรียน รวมถึงพิจารณาบริบทของสถานศึกษาและการวิเคราะห์แนวโน้มตลาดแรงงาน เพื่อกำหนดนโยบายที่ตอบโจทย์อนาคต

3. ด้านการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ควรพัฒนาและจัดหาเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น สื่อดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ และแหล่งเรียนรู้แบบเปิด พร้อมทั้งพัฒนาศูนย์เรียนรู้เฉพาะด้านในโรงเรียน และส่งเสริมการใช้สื่อประกอบการเรียนที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา

4. ด้านการทบทวนและพัฒนาหลักสูตร ควรสนับสนุนให้โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย โดยเน้นสมรรถนะ ทักษะอาชีพ และบูรณาการบริบทท้องถิ่น พร้อมเปิดโอกาสให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

5. ด้านการนิเทศ วัดผล และประเมินผล ควรใช้การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการวัดผลที่เน้นผลลัพธ์ของผู้เรียน พร้อมมีระบบติดตามผลที่ชัดเจน และนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และนโยบายการศึกษา

6. ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรคงไว้ซึ่งคุณภาพและต่อยอดแนวปฏิบัติที่ดี โดยส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ศตวรรษที่ 21 เช่น การใช้ Active Learning, PBL และการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น (Flexible Learning) พร้อมทั้งเน้นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเชื่อมโยงการเรียนรู้กับเส้นทางอาชีพของตนเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการศึกษาระหว่างพื้นที่

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการจัดการศึกษากับผลสัมฤทธิ์หรือสมรรถนะของผู้เรียน

3. ควรพัฒนารูปแบบหรือโมเดลแนวทางการจัดการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563, 25 มิถุนายน). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/พรบ-การศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2542/>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564, 25 มิถุนายน). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565. เข้าถึงได้จาก <http://cbethailand.com/wp-content/uploads/2021/10/3-นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.pdf>
- จักรกฤษณ์ จันทะคุณ และ สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต. (2567). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นแบบผสมผสาน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ่อแก้ววิทยา จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารรอยแคนสาร*, 9(10), 654–672.
- จินดา อุ๋นทอง. (2565). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถการวิจัยในชั้นเรียนของครูการศึกษาพิเศษ โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันกับทีมสหวิชาชีพ. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จุติพร มาเพิ่มผล. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน อำเภอกงหรา จังหวัดระยอง. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนเดช ศรีสุวรรณ. (2564). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บรรณกร แชลิม. (2566). แนวทางการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารรอยแคนสาร*, 9(7), 464–479. เข้าถึงได้จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/273936>
- บุษกร วิเศษสมบัติ. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 38(103), 215.
- ปภาขมัย ทองชุมนุ. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนขยายโอกาส. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). เข้าถึงได้จาก https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/csnp_veis1/article/view/244517
- พยนต์ น้อยนาดี. (2564). การประเมินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคพังงา ปีการศึกษา 2564. *วารสารการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*, 1(1), 1–10.
- ภาณุวัฒน์ แก้วพุด, หยกแก้ว กมลวรรณ และสุรเชษฐ์ บุญรักษ. (2566). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มโรงเรียนปากท่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2. *วารสารรอยแคนสาร*, 9(9), 189–205.
- วรภาพร บุญมี. (2564). สื่อการสอนกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์*, 14(1), 1–12.
- วรลักษณ์ อาจวิชัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- สมพานรศิริ พรหมโสภณ. (2565). *การพัฒนาแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลโดยใช้วงจรคุณภาพ AF Model เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนาฝือโคกกอก* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566, 16 มีนาคม). *นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. เข้าถึงได้จาก <http://www.bopp.go.th/?p=2763>.
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ. (2564, 21 ตุลาคม). *การเตรียมความพร้อมของภาคเอกชน ภาครัฐ และสถาบันอุดมศึกษา รองรับทักษะแห่งอนาคต ของแรงงานไทย*. เข้าถึงได้จาก <https://www.nxpo.or.th/th/9126/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565, 24 ตุลาคม). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566- 2576)*. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill) เพื่อเตรียมการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ของโลก ศตวรรษที่ 21 : ผลการศึกษาและแนวทางการส่งเสริม*. นครปฐม : เพชรเกษมพรินติ้ง กรุ๊ป.
- สำเร็จผล นาคะบุตร, ศิริพร บุรณพานิช, และพัชรี แยมสำราญ. (2567). การศึกษาแนวทางการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565: สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น. *วารสารพุทธจิตวิทยา*, 9(3), 355–369.
- สุวิน ศรีเมือง และ ภูกิจ ยลชญาวงศ์. (2563). การมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายประชารัฐของประชาชน ตำบลท่าล้อ อำเภอนาทม จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 11(1), 73–85.
- อรทัย ศรีสวัสดิ์. (2564). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เบญจพร สุนทร. (2565). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เข้าถึงได้จาก <https://so05.tcithaijo.org/index.php/RRBR/article/view/275350>
- เบญจกุล ศิริพร และ เพชรมนต์ ปุณยานุช. (2567). ความต้องการและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 24(2), 166–180.